

Ἐπειτα ἀπὸ τὸν «Σιμούν» ἢ Ἐλευθέρα Σκηνή ἀνέβασε τὴν «Κωμωδία τῆς Εὐτυχίας», τὸ πρῶτον μαεστρόζικο—καθόσον τουλάχιστον γνωρίζω—ἀπὸ τὰ ρούσσικα θεατρικὰ ἔργα τῆς τελευταίας 25ετίας. Ὁ Γεβραίνωφ τὸ χαρακτηρίζει «φανταιζί», μὰ δὲν εἶναι φανταιζι παρὰ μόνον στὸν τρόπο τῆς ἀποδώσεως, γιατί στήν «Κωμωδία τῆς Εὐτυχίας» ὑπάρχουν ὅλα τὰ στοιχεῖα ἐνὸς ἔργου ποῦ εἶναι προορισμένο νὰ ζήσει καὶ νὰ δημιουργήσει ἕνα σταθμὸ στήν ἐξέλιξη τοῦ σημερινοῦ θεάτρου. Ἴσως τὰ στοιχεῖα αὐτὰ νὰ μὴ βρίσκονται ἐξελιγμένα στὸ μᾶξιμουμ, ἴσως μερικὰ μάλιστα νὰ βρίσκονται σὲ ἐμβρυώδη ἀκόμα κατάστασι, ὑπάρχουν ὅμως. Στὸν καθένα ἀπὸ τοὺς χαρακτήρες ποῦ μᾶς παρουσιάζει ὁ νεώτατος ρούσσοσ συγγραφέας—θᾶναι δὲ θᾶναι 40 χρονῶν—

με ὄχι ἕναν ὀρισμένο ἄνθρωπο, σύμβολο ἢ ἰδέα, παρὰ ὀμάδες ἀνθρώπων ποῦ ζοῦν γύρω μας, πλάϊ μας, μπροστὰ μας. Οἱ ἥρωές του εἶναι συνθετικὰ δημιουργήματα πρώτης γραμμῆς κ' ἔχουν κοντὰ σ' ὅλα τ' ἄλλα τὴ προτέρημα νὰ ἔχουν—μολονότι εἶναι ἀθροίσματα χαρακτήρων καὶ αἰσθημάτων—τὸ καθένα κι' ἕναν δικό του χαρακτήρα καὶ μιὰ δική του ζωὴ.

Στὴν «Κωμωδία τῆς Εὐτυχίας» ὁ δόκτωρ Φρίγκολι δὲν ἀρκεῖται ὅπως στήν «Ἀγριόπαπια» τοῦ Ἴψεν ὁ Ρέλιγκ νὰ πιστεύει στήν ζωϊκὴ ἀξία τῆς ἀνταπάτης, ἀλλὰ πειραματίζεται καὶ ζεῖ μέσα στὸ πείραμά του. Οἱ ἠθοποιοὶ ποῦ μισθοθήκαν γιὰ νὰ παίζουν τοὺς διαφόρους ρόλους ἀρχίζουν μὲ τὸν καιρὸ νὰ τοὺς ζοῦνε, τοὺς πιστεύουνε καὶ δὲ θέλουν πιά νὰ τοὺς ἀποχωριστοῦν. Θὰ μπορούσε νὰ γράψει κανεὶς σελίδες ὀλόκληρες γιὰ τὸ δόγμα ποῦ ζητάει νὰ ἀποδείξει ὁ Γεβραίνωφ στήν «Κωμωδία τῆς Εὐτυχίας»—τὸ δόγμα τῆς θεατρικότητος στὴ ζωὴ—θὰ μπορούσε ἀκόμα νὰ τὸ συζητήσει καὶ νὰ τ' ἀπορίψει, δὲ θὰ μπορούσε ὅμως ν' ἀρνηθεῖ τὴ θεατρικὴ ἀξία τοῦ ἔργου. Καὶ μόνον τὸ ξαναζωντάνεμα στὴ σημερινὴ σκηνὴ τῆς Comedia del arte μὲ τὸν τρόπο ποῦ γίνεται καὶ ἡ ἐσώτερη κίνησι τοῦ ἔργου, ποῦ πηγαίνει παρὰλληλα μὲ τὴν ἐξωτερικὴ θάξιζαν καλλίτερης ὑποδοχῆς ἀπὸ τοὺς συναδέλφους τῶν ἐφημερίδων, ποῦ εἶτε δὲ μιλήσανε γι' αὐτὰ, εἶτε βρῆκαν τρόπο νὰ γκρινιάσουν. Ἄς εἶναι.